

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm. Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 50 (208)

Fredagen den 11 december 1891.

4:de årg.

<p>Prenumerationspris pr kvartal: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 2: 25 Idun m. Modet. utan kol. pl. • 1: 85 Idun ensam..... > 1: 25</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfrö fredag. Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	--	--	---

Nicoline Luplau, född Monrad.

Under rubriken »Kvinnan och politiken», finnes i n:r 41 af Idun en artikel, hvilken ger en sådan bild af »äkta kvinlighet», att uppsatsen lätt nog kan få en verkan tämligen motsatt den författaren åsyftat. Ty om den nuvarande »kvinnopolitiken» är ett nät af de finaste, ett system af tusende hjälpmedel» o. s. v. för att skaffa »seger åt kvinnan», och om kvinnans laggifna deltagande i det politiska lifvet kunde aflifva detta system af list, koketteri, falskhet och annan lögghet, som, enligt nämnda artikel, skulle utgöra den äkta kvinligheten, då måste väl hvarje ärlig, sanningälskande människa af alla krafter sträfvä, för att kvinnan måtte få politisk rösträtt.

Detta blott såsom en anmärkning i förbigående mot denna uppsats, hvilken var särdeles egnad att för min inre syn frammana bilden af en kvinna, som lifligt deltagit i kampen för kvinnans laggifna deltagande i det politiska lifvet i vårt södra grannland.

Idun har förr en gång nämnt hennes namn: fru Line Luplau, född Monrad; det var i ett af

septembernumren för i år den mälde om hennes bortgång ur tiden, men det torde vara af intresse för Iduns läsarinor att få höra något mera om en kvinna, som öppet, ärligt och oförskräckt kämpade för kvinnans rättighet, ja, skyldighet att deltaga i det politiska lifvet.

Nicoline Monrad, född 1823, gifte sig vid 24 års ålder med teol. kand. Luplau, som kort efter giftermålet fick ett pastorat i Sönderjylland (Slesvig); och det starkt upprörda andliga lifvet ute i detta landskap jämte de allvarliga förhållanden inom politiken, som där rådde, hafva säkert starkt bidragit till att utveckla den unga kvinnans tankar och rikta hennes blick på allmänna angelägenheter.

Under kriget 1864 blef hennes man, i likhet med många af sina danske medbröder, af preussarne drifven bort från den af dem annekterade provinsen, och två år senare fick han pastoratet i den lilla danska staden Varde, där båda makarne lefde och verkade i 22 år.

Här var mycket att göra för en dylik kvinlig arbetsförmåga; fru L. sparade sig ej, och där

Skåda på åkern ett hveteax: tomt det håller sig upprätt;
Fylls det af gyllene korn, böjer det hjässan mot jord.

ß. v. BESKOW.

fanns mer än en slapp och loj natur, som önska- de, att hon måtte lemna dem och samhäl- let i ro med det gamla eländet; men för alla dylika önskingar var Line Luplau stendöf. Hon stiftade snart en allmän hjälpförening, som ännu verkar till stort gagn för många fattiga, och hvilken fru L. med sin stora ad- ministrationsförmåga slutligen fick så organise- rad, att den omsluter hela staden och nu är Vardeboarnes skötebarn.

I nämnda landsortsstad började hon äfven sin verksamhet i kvinnosakens tjänst, dels ge- nom att själf utlysa möten och hålla föredrag i ämnet, dels genom att inbjuda andra talare till staden och omnejden, och snart blef röst- rättsfrågan för henne den viktigaste punkten i kvinnofrågan, så att, när föreningen »Dansk Kvindesamfund» 1889 till regering och riksdag insände en adress om kommunal rösträtt för kvinnan, hade fru L. ensam samlat öfver 2,000 underskrifter på adressen.

Som bekant är det så ställt för danska statskyrkans prester, att de, liksom andra statens tjänstemän, åtnjuta pension på ålderdomen. För 3 à 4 år sedan tog Luplau sitt afsked samt flyttade in till den danska hufvudstaden, och det var först där, som hans hustru fick tillräckligt fält för sin ofantliga arbetsförmåga och kunde utveckla sina lysande förståndsgåfvor, sin oböjliga energi i förening med en sällspord hjärtegodhet.

För fru L. voro alla de medgifvanden, som så småningom gjordes i den s. k. kvinnosaken, idel obetydligheter: politisk rösträtt var för henne det första och det sista i denna fråga, och de positiva resultaten af hennes sträfvan- den, för att kvinnan en gång i framtiden måtte kunna nå detta mål, voro för det första grund- läggandet af Kvindevalgretsforeningen, hvars ordförande hon var, ända tills hon af den sjuk- dom, som ändade hennes lif, tvangs att ned- lägga denna befattning.

Dessutom satte hon i gång den bekanta interpellation, som i januari 1890 vid valen till Folketinget egde rum i Köbenhavns alla kretsar och äfven ute i provinserna. Det var första gången i Danmark, som kvinnor upp- trädde vid ett riksdagsval, men det torde ej ha fallit någon af de män in att skratta, som då hörde och sågo fru Luplau uppträda som tala- rinna.

Men motståndarnes hån och löje hade hon förut i rikt mått fått smaka, och just om denna punkt skriver en af hennes minnestecknare, som var hennes politiske *motståndare*:

»Hon har ställt sig fram, då skrottet var starkast; hon visste ofta, att hon var föremålet för det, men stolt och vacker stod hon och lät skrottet rulla omkring sig; det gick henne ej till hjärtat; hon såg klart, att det måste upp- höra, och hon önskade gärna att taga sin andel af opassande hån, som måste ha aflopp.»

Äfven arbetarefrågan omfattade fru L. med lifligt intresse, och inom helt kort tid satte hon sig fullständigt in i alla fackföreningarnas styrelse och i hela den vidsträckt administrationen i den köbenhavnska arbetarörelsen.

I sin egenskap af styrelseledamot för Kvin- delig Fremskridtsforening föreslog hon — och genomdref — att nämnda förening föranstaltade sällskapliga sammankomster för kvinnor och män. För ett pris af 25 öre fingo deltagarne njuta

af god musik, sång och uppläsning af diktverk o. d. samt — kaffe med bröd.

Dessa sammankomster, hvilka voro afsedda att närma de olika samhällsklasserna till hvarandra, vunno stark anklag, och det var på en dylik sammankomst, som jag lärde känna fru L. »Om ni ej är rädd för socialdemokraternas lokal i Römersgade, så möt oss där i afton!» sade en af medlemmarne i Kvindelig Fremskridts- forening. »Vi ha julfest därstädes.»

Det mötte en del svårigheter för mig att få köpa biljett, emedan jag ej var i sällskap med någon af medlemmarne i föreningen, men slut- ligen kom någon, som kände mig, och jag slapp in. Strålände belysning öfver en välklädd, leende, pratande och kaffedrickande folkmassa i den stora salen, täta grupper af herrar och damer (själfva sade de »män og kvinder») i smårummen; fru Luplau, ordförande, kom direkt från någon festmiddag, fin, nobel i sätt som i dräkt och med ett glädjestrålände ansikte.

Efter slutad kaffedrickning besteg hon talar- stolen och kungjorde programmet för aftonen. Där fanns ingenting sökt eller uppstyldt hos henne; det var helt och hållet den bildade värdinnan, som i sin egen salong sökte bereda sina gäster en treflig afton.

Och så följde musik, sång och uppläsning af idel muntra saker. En lärare uppläste ett lustspel; efter dess slut kom fru L. bort till mig. »Det där var ett dåligt val, tyckte ni väl?» sade hon, och jag medgaf, att hon träffat min tysta tanke. »Ja, och däri har ni rätt; det är stygt och dumt att häna och karrikera något särskildt stånd,» tillade hon. Och jag tänker, att den ifrågavarande uppläsaren fick sig en lektion i det passande och tillbörliga af henne.

Under dessa sammankomster sörjdes alltid för, att slutet af aftonen egnades åt lekar och ringdansar, så ock denna kväll. Inom några minuter voro alla bänkar och stolar röjda ur den stora salen, och hela den ofantliga män- niskoskaran böljade par om par i en liflig promenadpolonäs.

»Tilltror ni er att leda lekarne?» frågade ordföranden en lång ljushårig seminarist, och han åtog sig detta.

Helt säkert fanns här folk af äfven de nedre samhällslagren, men en handklappning af denne yngling stannade eller satte i gång de olika jullekarne med en sådan precision, som om hela programmet varit noga inöfvadt, och som om paren varit tio i stället för några hundra.

»Här finnes en massa af våra socialister,» sade fru Luplau till mig, »och medlemmarne af Kvindelig Fremskridtsforening ha med all flit sökt att sätta sig i förbindelse med just dem för att få in en ny drifkraft i denna rörelse.»

»Hvilken då?»

»Människokärleken. Nu är det hatet mot kapitalisterna och mot de bättre lottade i sam- hållet, som leder massan; de mera lyckligt ställda bland oss kvinnor måste verka, för att arbetsfrågan kommer in i rätt spår, så att det hela ej slutar med allas krig mot alla.»

Vi skildes åt i vimlet, jag såg aldrig mera fru Luplau, men minnet af hennes lifliga, in- telligenta ansikte och hennes nobla väsen, är en skatt, som jag värdar och tager fram, då antingen kattaktig list, koketteri och smålögn framställas som det slags kvinlighet, hvilken vi

böra eftersträfv, eller då jag i lifvet möter dessa kvinnovarelser, hvilka i ord, åthäfvor och oseder söka härma illa uppfostrade ynglingar och till hvilket pris som helst söka ådraga sig uppmärksamhet.

Det är ju en tämligen allmän föreställning, att de äkta män, hvilkas hustrur syssla med samfundsangelägenheter, äro djupt beklagsvärda. Det kan ej förnekas, att sorgliga exempel kunna anföras till stöd för sanningen af en dylik före- ställning; men att det skulle vara en allmän regel, att de rikast begåfvade kvinnor, hvilka begagna sina gåfvor till det arbete och den kallelse, som blifvit dem gifna, skulle vara de sämsta hustrurna, är ett lika orimligt antagande, som att alla de män, hvilka verka för det all- männa bästa, skulle vara de sämsta bland äkta makar.

Kvinnan har långt mera än mannen, den mäktiga förmågan att kunna egna sina omsorger åt mångahanda; hon kan hafva »många järn i elden», utan att något af dem förstöres, och det är icke genom att arbeta med allmänna angelägenheter, som hustrun ödelägger sitt hem- lif; detta sker blott i de fall, då hon blir af män — eller kvinnor — bortkollrad, så att hon, så att säga, går rundt, rundt omkring sitt eget kära jag, bärande någon samhälls- fråga eller något problem på en »presenter- bricka».

Line Luplau var hustru till en prest, och hon kände tillräckligt till den allmänna meningen i sitt lilla land för att betänka sig mer än två gånger, innan hon bröt mot den gällande sed- vänjan och talade på ett offentligt möte. Mest bekymrade hon sig för, hvad hennes make skulle säga om ett dylikt steg och för de olägenheter som han, presten, skulle få genom detta; och först när det blifvit henne fullkomligt klart, att hon följde en verklig kallelse, talade hon med honom om saken. Hon kände det som ett rent underverk, då han kärleksfullt och enkelt svarade henne: »Du får göra, hvad du känner dig drifven till; jag vill ej lägga hinder i din väg. Gå du med Gud!»

Fru Luplaus hem vittnade om iakttagandet af regeln: »Detta skall du göra, men det här skall du icke underlåta,» och att hon äfven haft öga för barnets anlag, därom vittnar hennes dotter, som blef satt i tillfälle att följa sin kallelse. Maria Luplau är nu en bekant måla- rinna.

Vid Line Luplaus mycket högtidliga begraf- ning talade bl. a. hennes efterlemnade make vid grafven, och detta tal skildras så som det mest gripande bland alla. »Det var ju också,» säger en dansk tidning, »hans lifs djupaste strängar, som måste klinga, och sannt och in- nerligt talade han om denna storslagna kvinnas lif i kamp, förtröstansfullt och varmt om det eviga lifshopp, hvilket hon också hade delat med honom. Hon hade många egenheter och fel —» så slöt han sitt tal — »och om hon har sårat någon, så ber hon nu genom min mun: Var icke ond på mig!»

A ve.

"Store bror."

Vandringsmannen, het af färden,
På det svala, mjuka gräset
Vid en källas brädd sig kastar,
Modlös, hopplös, trött på världen.

Yngling blott, han dock har pröfvat
Både hunger, köld och plåga.
Dräkten är till trasor sliten,
Nöden all hans kraft har röfvat.

Efterlängtnad utaf ingen,
Ej af någon sedd med glädje,
Hemlös, dådlös, öfvergifven,
Sårad falk med pil i vingen.

Ej en moder för hans bästa
Höjt en bön, ej faders öga
Följt hans steg på villsam bana,
Ej ett band att hjärtat fästa.

Slö han sitter. Blicken glider
Liknöjd in i skogens dunkel
Utan mål lik trötta tanken.
Solen sjunker. Dagen lider. —

Upp ur drömlös ro han spritter
Vid små lätta tramp på stigen,
Prassel utaf böjda grenar
Öch en sång likt fågelkvitter.

Solens sista strålar glöda
På ett lockigt barnahufvud;
Fram ur kjorteln, lyft till hälften,
Titta blommor, hvita, röda.

Tvånne klara ögon blicka
Vänligt strålande mot vandrarn.
»Store bror, jag är så törstig,
Gif mig vatten, jag vill dricka.»

Store bror! Som blixst i natten
Lyser upp ett öde landskap,
Genomglänser ordet hjärtat.
»Store bror, ack, ge mig vatten!»

Utur renseln tar han bågarn,
Fyller den med klara drycken.
Flickan dricker, ler och räcker
Den tillbaka, tom, åt ägarn.

Se'n på tå hon raskt sig höjer,
Lägger tvånne mjuka armar
Om hans hals och räcker munnen
Till en kyss. Men gossen dröjer.

»Nej,» han säger, »spar på gåfvan,
Kanske kommer jag tillbaka
Mera värdig till min syster.
Hjälp mig fader, du, däröfvan.»

Blott en liten enkel vifva
Ifrån barnets blomsterknippa
Gömmes inom nötta jackan,
Minne för de dar, som blifva.

Sist en nickning, halft förlägen;
Ett farväl. Och som förvandlad
Går han lätt och spänstigt framåt,
Nu ett mål han har för vägen.

Sophie Klinge.

Artighet.

Af Ellen Bergström.

Vi lefva i en forcerad tid. *Sauve qui peut*; vi hafva i vår iltågsfart icke mycken tid till tankar på andra, till att stanna och visa våra medmänniskor den vänliga artighet, hvilken i icke oväsentlig mån skulle bidraga till en behagligare samlefnad. Den nya världens kultur, karakteriserad genom några bragder på uppfinningarnas område, tränger sig mera och mera på oss, och i Amerika har man alltid brådtom, där *springer* folket på gatorna, och man hinner knappt lyfta på hatten till helsning för en mötande bekant. En svensk-amerikansk pastor, som för ett antal år sedan helsade på i »Old Sweden», fann sina forna landsmän här hemma förekommande och älskvärda i jämförelse med de nya, han förvärfvat; men om *vi* företoge en jämförelse mellan nu lefvande generation och dem, som före oss byggde och bodde i vårt kära fädernesland, huru skulle männe den jämförelsen utfalla? Måste vi ej medgifva, att vi uti ifrågarande afseende degenererats från de förfäder, som gjorde sig förtjänsta af benämningen »Nordens fransmän». Är icke artigheten i vår tid allt för mycket underskattad bland oss?

Vi kunna ej härmed sägas vara »en förgången tids berömmare» på den närvarandes bekostnad, och vi äro fullt med på det, att talet om »den gamla goda tiden», och huru mycket bättre människorna och förhållandena då voro, helt enkelt beror på, att minnet förgyller ett gånget skede, som icke längre kan göra oss någon förtret. Sorgligt vore det i sanning, i fall världen befunde sig i ett tillstånd af ständigt tilltagande försämring. Nej, optimist härvidlag måste man vara och tro på ett, om också långsamt, dock säkert framåtskridande; å andra sidan får man ju i rättvisans intresse ej vara blind för vare sig sin egen tids lyten eller en förgången tids förtjänster. Till de förra hör, efter gjorda iakttagelser, ett mindre artigt sätt att umgås, som vittnar om likgiltighet för nästan, och i hvilket självvissheten ohöjld sticker fram; till de senare det mångbesjungna »fina vettet».

Mången, som befinner sig vid lifvets mid-dagshöjd, har helt säkert från sitt barndoms-hem minnet af någon gammal herre, hvilken bockade sig så artigt till och med för famil-

jens små flickor, och med hvilken en fläkt af den Gustavianska tidens långt uppdrifna politesse kom in i förmaket. Huru olika voro icke onkel Karl Fredriks manér mot gossarnes två trappor upp, hvilka knappt vårdade sig lyfta på mössan, då de mötte en i förstugan, och ropade »flickungar» och andra för ens dåvarande ståndpuukt lika djupt kränkande tillmälen efter en! Dessa representerade den unga tiden. Och så denna gamla dam med de grå »kanonlockarne» — mormors väninna från ungdomsåren — med sin djupa, siratliga nigning, med sina vänliga frågor efter sådant, som rörde oss, huru kom hon ej oss unga flickor på skam, oss, som tyckte det kunde vara nog att knycka litet på nacken till helsning, och som så frimodigt lade beslag på konversationen för egna intressen! Kanske ler en och annan vid tanken på dessa urmodiga typer och finner hos dem endast en anstrykning af komik; till den grad i motsatt riktning har vår senare smak i detta fall gått. I själfva verket voro de icke löjliga alls, och vi skulle hafva mycket att lära af dem. På tal om dem manas fram för vår syn »det gamla paret» hos Malmström, och vi höra den gamle gustavianen säga till sin äkta hälft:

»Det var en annan tid, som förde oss tillsammans: Behagen hade här ännu sitt tempel kvar. I umgänget hvad lif, hvad vett, hvad ädel gamman, Hvad kvickhet och behag, hvad skämt och fröjd det var!

Ja, i en annan tid väl andra seder råda?
Det falska allvar nu vill världens herre bli.»

Om dessa representanter för en äldre tid, då belevnheten, älskvärden, vördnaden för de gamla samt hyllningen åt kvinnan spelade en så betydande roll, ginge igen i våra dagar och inträdde på en del offentliga ställen, där herrarne tillåta sig behålla hattarne på och måhända röka i fruntimmerssällskap, — huru skulle de ej häpna? Och om de stege in i våra hem och såge familjens unga söner halfligga i fåtöljerna, hörde dem tala i öfverlägsen ton om »gubben», med oförsynthet om sina lärare, såge dottrarnas stundom snäsiga sätt mot sina mödrar, — huru skulle de ej fasa. Huru har icke för öf-rigt sällskapstonen sänkt sig på artighetens skala, sedan de voro med! Hvar skulle de nu få höra dessa franska vändningar och fina repliker, hvilka i deras ungdom voro uppöfvade till verklig talang? Konversationen har blifvit försimplad. Och om det inkastet göres, att den forna samtalstonen stundom var frivol, svara vi: är det bättre, att ungdom af båda könen i salongerna och balsalarne »drager under debatt» våra moderna »sammällsforbättrares» sedlighetsteorier och yttrar sig om literära alster, hvilka våra mödrar och mormödrar skulle hafva rodnat för att känna till? Hvar finnes nu denna ridderliga complaisance mot kvinnan, henne, mena vi, om hvilken man i förmyndarkammaren icke kunnat uppsnappa, att hon eger så och så många »hundra». Nej, den forna oresonerade artigheten är borta, den är gammalmodig och anses oförenlig med nu rådande rastlösa kamp för tillvaron. Vår tid består sig på sin höjd med ett genomskinligt krusande för rika pappor, dito dottrar, tanter och onklar, ja, öfver hufvud för sådana personer, af hvilka något är att vinna.

»Det falska allvar nu vill världens herre bli.»

Det är icke utan, att man sökt göra artigheten misstänkt såsom stridande mot sanning och uppriktighet, ja, vi hafva hört strängt

religiösa personer ogilla den såsom synonym med ett världsligt skenväsen. Därmed förhåller det sig nu så, att allting har sin vrånghild här i världen, så ock denna egenkap. Att vara charmant, att i viss mån spela och uppträda som den älskvärda eller att »göra i behagsamhet», om uttrycket tilllättes, är mycket dåligt. Hvar ligger då skillnaden? Saken är så luftig, att den undflyr ens försök att fånga den i ord, men »det känns i luften», då artigheten är förställning. Man hör ej orden vibrera af verkligt erfaren känsla, man får ett intryck af obehag. Denna vrånghild må vi starkt motsätta oss!

En engelsk naturforskare har sagt, att det naturligaste vore, att den ena människan åte upp den andra, och, sorgligt nog, tyckes understundom vår kultur, figurligt taladt, gå i den riktningen. Det gäller att själf komma fram, medels armbågarna eller fötterna. Att man, för att vinna detta mål, skuffar, förtrampar, sårar och förolämpar medvandrare på jordlivets stråt, det frågar man ej efter. Blott man själf kommer fram, fram till rikedom, fram till makt!

Huru i strid med denna moderna vishet, men på samma gång huru höga och gudomliga lyda då ej de behjärtansvärda ord, vi finna i den heliga urkund, som har ett inlägg i nästan alla lifvets frågor. *Hvar och en förrekomme den andre med inbördes heder!* Den sanna höfgheten och artigheten äro något till sitt väsen sedligt, ty de innebära ett öfvervinnande af självviskheten till förmån för andra; de äro långt mera än den yttre fernissa, vi nyss påpekade; lika visst som det insinuanta väsendet är af ondo, äro de utstrålningen af inre dygder, som heta godhet och takt, ja, rent ut sagt, af den kristliga kärleken. De må därför ingalunda förbises, ringaktas eller förkättras!

Artigheten fordrar, att man ej säger eller gör något, som är obehagligt för nästan, att man ej afsiktligt låter henne känna den möjliga egna öfverlägsenheten, utan fastmer visar henne det mått af heder, som tillkommer henne, utan att det på något sätt får slå öfver och likna ett hån. Artigheten skall förestafvas af välviljans, aktningens och blygsamhetens goda ande, och ju mer den förenar sig med uppriktighet, skola dess gamla bud icke upplossas, men utvidgas och förnyas under friare former. Sann noblesse och god uppfostran kännetecknas af ett värnadsfullt bemötande af föräldrar, lärare och kyrkans tjänare, på grund af hvad de representera; af en vänlig uppmärksamhet mot gamla, bräckliga och förbisedda, sådana hvilkas lycka är i nedan; af hjärtlighet utan nedlåtenhet mot dem, som bero af oss; af ett vänligt tilltal af en körsven eller en handverkare, af att man undviker att vidröra något för den andre ömtåligt ämne och i stället för på tal det, som är honom angenämt o. s. v. På nu nämnda stycken hafva vi att rikta vår uppmärksamhet, och särskildt åligger det föräldrar och uppfostrare att visa barnen och ungdomen på dem, ty det slakte, som nu växer upp, tyckes, i stort sedt, verkligen visa en beklaglig tendens till ett kärft, pietetslöst och självviskt sätt att vara. Man borde säga de unga, att det är simpelt att vara oartig. Den kvicka madame Staël har på något ställe yttrat: *Il n'y a d'impolies comme les servantes parveunes et les filles de duchesses descendues.*

Han I sett denna pösande fru, som gift sig till penningar och från intet blifvit »hög». Flyr man ej, om man kan, ur salongen, när

hon inträder där, för att slippa höra hennes nedlåtande beklagande af någon motgång, som träffat en, eller hennes skrytsamma omnämnande af hennes egna utmärkta förhållanden, hvarvid man tycker sina egna krympa tillsamman till noll och intet värde. Den fina takten finnes ej till för henne. Och den unge eleganten, som ser så prydlig ut, då han promenar i »östra alléen» mellan klockan 2—4, men tillåter sig ett oborstadt uppförande mot kvinnorna i hemmet, talar om »kärningar» och gnatar öfver maten! Och flickan där, som sitter, när hennes mor går och tjänar! Förete ej dessa det simpla väsen, som vi ville hafva bort?

Fransmännen hafva ett ofta missbrukadt ordspråk, som säger, att för att blifva älskad måste man vara älskvärd. Detta kan visserligen tolkas som ett slags beräkning, att man bör göra det goda för att själf draga nytta därpå. En sådan beräkning artighet har förlorat allt värde. Så behöfva vi emellertid ej tyda orden. Den sanning, vi vilja draga ur dem, är den, att som en förutsättning för att vi skola komma i åtnjutande af den ädlaste af jordens häfvor, den rest af vårt gudomliga ursprung, som heter kärlek, måste vi göra oss värda densamma. Takt och grannlagenhet äro de egenskaper, hvilka det tillkommer oss som en plikt att söka förvärfva. Lyckas vi däri, skola vi så småningom tränga igenom och vinna sann och tacksam tillgifvenhet, och då skall det goda, vi utsatt, komma igen i välsignelse öfver oss själfva. Ett faktum är, att den taktlöse och ohöfliche aldrig vinner verkliga vänner, om än en stor skara, som tros vara det, tränges kring hans bord för att njuta af hans goda.

En bild, lånad från ett besök i museet vid Sèvres, föresväfvar oss i detta ögonblick. Före franska revolutionen framte porslinspjäserna behagliga, lätta, ljusa, men understundom något frivola målningar. Kom så revolutions-tiden med dystra färger och tunga bilder, därpå Napoleons enväldssära med sin torra, geometriska stämpel på smaken. Därur har sedan konsten sträfvat att framgå renad och förädlad.

Denna bild har sin tillämpning på vårt ämne.

I likhet med Ludvig XVI:s Frankrike utmärkte sig Gustaf III Sverige för lättsinne och ytlighet, hvilka fel till viss grad skämde bort det fina umgängesvett, för hvilket den tiden förvärfvat rykte; men man borde haft rätt att vänta, att detta skulle framgått renadt, förädladt och allvarligare ur de hemsökelse, snm drabbade äfven oss svenskar, »se'n Gustafs sol gått ned i blod». Huru denna artighet än var till sin verkliga halt, hade den till sin bättre del bort få lefva kvar ibland oss! Fransmännen måtte på intet vis kunna anses arriererade, därför att den nu omordade egenskapen ingår, kan man nästan säga, som ett grundelement i deras nationalkaraktär; kanske just den utgör det folkets hemliga tjusningskraft.

* * *

Mormors mor, som sitter öfver mitt skrifbord, klädd i robrond af grön sidensars, med mouche på kinden och pudradt hår, smålog, som jag tyckte, mildt och gillande, då jag nyss såg upp till henne från min skrifning. Det glädde mig så mycket mer, som jag vanligtvis har liksom en förnimmelse af, att hon med mindre välbehag ser sin dotterdotters dotter doppa så mycket i bläckhornet. Kan-

ske var det till och med just hon, som inspirerade mig denna gång. Men det är svårt att skriva alla i lag, och jag är nästan rädd, att *Iduns* nutida läsarinna i dess ställe rynka smått på näsan.

Piano.

Af *Amalia Fahlstedt*.

Huset, där jag bodde, hade goda trossbottnar och tjocka väggar, och jag lefde i ett harmoniskt och stämmningsfullt förhållande till mina grannar, om hvilka jag på sin höjd visste, att de hade piano. Det var eftermiddag, och jag satt lutad öfver mitt arbete; allt var tyst omkring mig. Plötsligt träffades mitt öra af några dofva toner, liknande aflägsna klockljud.

Men de växa ut och taga snart tydlig gestalt af en etyd, spelad på ett piano någonstädes i huset. Det går så ordentligt och taktfast, men i själfva det pliktrogna utförandet röjer sig något naivt. För mina ögon målar sig bilden af en skolflicka, rak och allvarlig på den uppskrufvade pianostolen, som höjt hennes fötter några decimeter öfver golfvets nivå. Jag ser det lilla hufvudet nicka takten och den knubbiga handen käckt gripa oktaven. Nu komma skalorna, ett jämnt litet pärlband, eller radband kanske med föregående korstecken. Späkningen tar dock slut, och programmets melodiösa del får rycka fram.

Jag ser den lillas blyga, men med svårighet dolda förtjusning öfver operamelodien. Det är Wilhelm Meister, som sjunger i mån-skenet om Mignon: »Hon kunde icke tro i barnslig oskuldslycka». Den lilla räknar tydligen takten, och någon erotisk känsla upp-bär icke utförandet, men väl barnets oskuldsfulla glädje öfver lexans vackra melodi.

Efter en stund säger mig den oafbrutna tystnaden, att lektionen är slut och pianostolen tom. Det är ej värdt att någon söker inbilla mig, att någon blaserad skolpojke väntar på henne i hörnet. Möjligen har hon mött någon skälm på sin väg och hurtigt utbytt ett par snöbollar med honom för att sedan skynda hem till sin kvällslexa, sin kvällsmörgås och sin oskuldsömn. Sof sött, du lilla, och vakna en gång lycklig till förståendet af operamelodiens erotiska innebörd.

Men nu ljuder pianot på nytt. En vals går hurtigt af stapeln. Några takter tagas om, tills de gå fullkomligt. Följer så en polka och en treflig française på samma sätt, och till sist en gemytlig rheinländer. Jag ser på klockan. Redan öfver half nio. Det är helt säkert en kontorist, som beslutat lära sig dansmusik för att exekvera den i sitt kotteri. Jag ser en hel del människor af båda könen flyga förbi mig i dansens hvirflar. Inga luxuösa toaletter och uringade klädningar. Balen är improviserad. Man dansar i promenaddräkt och ser lika treflig ut för det och är lika glad. Ja, gladare, ty ingen uppskrufvad kalaston råder. Tonen är lika ogenerad som anständig. Man roar sig duktigt och äter en enkel supé på allmän salning, såväl från damernas som herrarnes sida, ty de förra ha sin utkomst såväl som de senare. En annan dag klättrar man upp på någon af raderna för att höra en opera eller ett drama. Eller vandrar man tillsammans utom tullarne med påbredda smörgåsar i nätta

paket; eller ångar man af i en förhyrd ångbåt ut mellan holmar och skär och sjunger och spelar allt efter råd och lägenhet. Ni tror ej på dem, men jag gör det, ty de ha skyttat förbi mig på allfarväg. Det är det gamla Sveriges framtidsmänniskor, som skola föra lefnadsglädjen in på en sundare stråt.

Kontoristen har emellertid slagit ihop boken och aflägsnat sig, antingen i valstakt eller med polkasteg. Under tiden har min hand tröttnat och med en god, lättläst bok i handen sträcker jag mig makligt i en länstol med lampan bakom mig.

En bok öfversatt från ryskan är alltid en god bok. Jag befinner mig någonstades nere på Sydrysslands stepper. En slädkaravan, kring hvilken snön faller så mördande tätt, som den kan falla i detta bistra land, arbetar sig mödosamt fram. Körsvennen har hoppat af och springer modigt bredvid slädan för att hålla sig varm, medan hans blick oroligt söker sig en väg i detta snökaos. Stämningen är fullständig, och den domning, som vill smyga sig genom de resandes lemmar, vill äfven smyga sig genom mina.

Plötsligt blir allt ett virrvarr för min syn. En ljum vind fläktar öfver steppen och smälter snön. Slädarne sjunka igenom, jorden och boken glider ur min hand.

Skogbevuxna höjder trollas fram för min syn. En villa med gröna häckar och långt utskjutna schweizertak ligger bäddad i grönska, och uppför väggarne klänga sig rosor, kaprifolier och vild vinranka. Den tyska flodens böljor plaska vid stranden. Månstrålarna och skogsdoften tränga in genom de öppna fönstren, från hvilka blida toner af en »Lied ohne Worte» utströmma.

Det är dessa toner, som trollat fram scenförändringen, och i verkligheten komma de från någon af de aflägsna grannvåningarna och ej från den tyska villa jag ser under mina halfslutna ögonlock. Alla dessa bilder, som glida dämpade fram, gå i moll, men skänka en sådan förunderlig ro. Det är något famlande i den spelande handen, men så mycket fin känsla däri. Nu följer ett enkelt, men väl funnit preludium, och »miserere» ur »Il trovatore» söker sig fram. Hur stilla och utan all passion! Jag måste le, men känner mig röd, utan att veta hvarför. Tonerna draga sig till sist långt bort i fjärran och förklinga, medan min lampa slocknar. Men midt under dagens jäktande id, då ett ögonblicks tystnad råder, träffas stundom mitt öra af dessa milda toner, som hviska: »resignation».

En dag säger vår tjänstflicka: »Nu blir våningen en trappa upp ledig, för nu skall den blinda friherrinnan resa till Italien.»

»Den blinda friherrinnan?»

»Ja, hon som alltid spelte piano vet jag, och hon som — — —»

Jag affärdade hastigt tjänstflickan i något ärende, ty jag hade hört just så mycket, som jag på den vägen ville veta om den musicerande. Nu förstod jag fullt innebörden af dessa blida toner.

Stackars friherrinna! Hon skulle till solens land, utan att få se solen. Men hon skulle dock höra sången i sångens laud.

Frid öfver henne!

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Kvinliga telegrafister.*

Få en flicka genomgått ett 8-klassigt läroverk eller innehar därmed jämförliga kunskaper, börjas underhandlingarna om, hvad hon skall blifva, såvida hon nämligen skall ut för att själf förtjäna sitt uppehälle. På förslagslistan står: lärarinna, kontorist, plats i bank, i postverket eller — kanske kunde hon komma in vid telegrafstationen... Detta senare anses vanligen som en stor lycka. Föga eller intet afseende fästes vid, om den unga flickan är nog stark för att gifva sig in på en bana, som mer än andra fordrar psykisk kraft, reda och klarhet samt ett härdadt nervsystem. De allra flesta af våra unga flickor äro, då de slutat skolan, så ansträngda, att de mer än väl behöfde åtminstone ett års hvila från allt tankearbete för att sedan kunna med full kraft börja den verksamhet, hvaråt de ämna egna sig. Men hur går det i stället? Strax efter afgangsexamen från skolan söker flickan inträde vid telegrafverket och blir elev vid någon telegrafstation, hvilket man någon tid måste hafva varit för att blifva antagen till telegrafelev. Därefter kommer hon upp till hufvudstaden för att genomgå undervisningskursen. På 3 månader skall hon inhemta nödiga kunskaper i telegrafi, telefoni, fysik, reglemente och instruktion jämte praktisk telegrafering, räkning, mätning, journalföring, räkenskapsföring och redovisningar. Största delen af dagen åtgår på undervisningslokalen och vägen dit och därifrån (isynnerhet om eleven råkat få sin bostad i Vasa- eller Villastaden!) Följaktligen måste nätterna tagas till hemarbetet, och vanligen sitter hon och arbetar till kl. 2 à 3 hvarje natt. Kommer så examen med thy åtföljande rädsla och »feber». Vi antaga, att hon går igenom den, blir utnämnd till e. o. telegrafist. Hon har således nått målet! Hon lyckas få förordnande genast. Men hurudan är hon till själ och kropp, då hon börjar sin nya verksamhet? Och hurudan finna vi henne efter några år, om hon fortfarande kunnat utvärda den enerverande telegrafjänstgöringen? Och om hon gifter sig, hurudan blir hon som maka och moder, och hurudana bli de, som måhända genom henne komma till världen? Därpå finnas sorgliga bevis.

Men hvarför äro då alla så ifriga att blifva telegrafister? Medgifvas må, att sysselsättningen i början är intressant, dock i längden enformig. Och ur ekonomisk synpunkt kan det ej vara eftersträfvansvärdt, hvarför en fattig flicka aldrig borde välja den banan. Visserligen är kursen afgiftsfri, men uppehållet i Stockholm kostar ju ganska mycket. Aflöningen som e. o. telegrafist och telefonist är de första åren 60 kr. pr månad. Detta räcker ju godt till, om hon får förordnande på en telegrafstation på landet eller i mindre stad, men i de större städerna, särskildt i hufvudstaden, går nästan allt åt till inackordering, om hon skall bo i en hygglig familj. Hvad blir då öfver till kläder etc.! Vanligen räcker förordnandet på sin höjd ett par månader. Har hon då icke ett hem eller vänner att återvända till, försöker hon

*Redaktionen har ej velat undertrycka denna mörka skildring af förhållandena på telegrafistbanan, då den ju kan innebära helsosamma sanningar. Men det förefaller oss dock, som om saken äfven borde kunna ses i ett något mindre pessimistiskt ljus, och vi öppna gärna våra spalter, om någon annan sakkunnig hade angenämre erfarenheter att framlägga.

»komma i någon familj för att undervisa barn i vanliga skolämnen, språk och musik» eller något dylikt »mot fritt vivre eller någon liten lön». Jag känner telegrafister, som hafva lärarinneplats under terminerna, och samma dag de haft examen med barnen packa sin koffert för att resa och mottaga telegrafförordnande under ferierna. Men huru länge kunna de hålla ut så? Och allra först efter 10 år kan en nutida telegrafist vänta att blifva ordinarie. Lönen blir då 800 kr. pr år.

Just nu håller en undervisningskurs för telegrafelever på att afslutas. Den som ser dessa 16- à 17-åringar, som se ut som barn och redan äro så nervösa och ömkliga, kan ej annat än finna det upprörande och beklagansvärdt, att så många späda varelser i sin första ungdom blifva genom för dem olämpligt och omätligt arbete så försvagade, att de kanske aldrig kunna återhemta sig. Och alla dessa hafva erhållit läkarebetyg på sin kompetens för denna verksamhet! Men huru skall en läkare efter en stunds undersökning kunna bedöma, hvad en person duger till. Han kan ju egentligen endast utröna, om något lokalt fel förefinnes.

Därför, föräldrar och målsmän, ett behjärtansvärdt ord till eder: låten flickan välja hvilken annan bana som helst, men låten henne icke blifva telegrafist, såvida hon ej är fullkomligt frisk, utvilad efter skol- och konfirmationsundervisningen samt har ett så pass godt nervsystem, som möjligt är i detta »vårt nervösa tidevarf»!

En f. d. telegrafist.

Sjukbesök.

Teckning af *Fanny Chrysanter*.

(Forts. o. slut fr. föreg. nummer.)

Sakta öppnade fröken Hanna dörren till torparen Sörmans stuga, och sakta trädde hon och fröken Ros ditin.

Vid spisen satt en bredaxlad man och stirrade med en slö, frånvarande blick på den hög af sillben och potatisskal, som låg framför honom på spishällen. Den brödbit och den sillstjärt, han höll i handen, gäfvos tillkänna, att han ännu var sysselsatt med sin middag. Vid sidan om honom stod en ung, smärt flicka, som vid de främmandes inträde förlägen och rodnande stack sin brödbit under förklädet. På en bädd längst fram i rummet, halvesittande mot den höga hufvudgården och flämtande efter en nyss öfverstånden hostattack, syntes husmoderns tärda, utmärklade gestalt. Den klara, men hvassa blicken ur de insjunkna ögonen, den gulbleka hyn, den djupa ihålligheten på kinden och den hjärta röda fläcken på själfva kindknotan, allt antydde, att hon aldrig mer skulle uppstiga från denna bädd.

Ehuru andfädd och flämtande, ropade hon dock ifrigt:

»Åh, si så rart främmande! Att fröknarna gjort sig besvär att gå så långt!» Mor Sörman hade alltid vetat, huru hon skulle skicka sig bland »bättre folk». »Klara, flicka, sätt fram ett par stolar, torka åf dom för all del!» Och utan att gifva akt på frågan, huru hon befann sig, fortfor hon i samma ifriga, irriterade ton och med den oroliga blicken flygande hit och dit: »Kära barn, så ostädadt här sir ut. Inte har du satt på mej nå'n

nattröja, å inte har jag fått rent örngått, å, å! Fröknarna kan rakt tro» — —

Men så kom hostan igen och därefter en stunds andhemtning, hvarefter hon på nytt började, hes och andfådd:

»Kära hjärtandes, jag tror pappa sitter å äter bara sill å potatis. Ta' å stek ett par fläskbitar åt'en, flicka — jag har väl slumrat till lite', jag, så jag inte haft reda på, hvad dom gjort. Vänta lite' nu, pappa, så ska du få fläsk till midda'n!»

Pappa satt kvar vid spisen, dyster och drömmande, och svarade icke ett tack en gång. Han strök blott med handen öfver det långa, mörka håret, så att det från pannan och tinningarne föll ännu djupare ned öfver de välbildade, men tungsinta dragen.

Flickan steg emellertid upp på en stol, och från ett litet fläskstycke, som var upphängdt i taket, skar hon ett par väldiga skifvor, utan att ge akt på den ängsliga blick, med hvilken modern följde det djärfva angreppet. Och snart fräste fläsket i pannan, och svärmodet i mannens ansikte började skingras litet vid detta behagliga ljud.

Hvarje försök från de besökandes sida att leda den sjukas tankar på allvarigare ämnen, afböjdes genast från hennes sida med feberaktig orolig.

Hon var inte alls mycket sjuk, nej då! Bara den stygga hostan ville släppa henne, skulle hon gå upp igen. Skulle ju sätta upp en väf till klädningar åt sig och Klara. Klara skulle visa fröknarna proflappen. Och så skulle Klara sätta på kaffepannan, de skulle hålla till godo å dricka kaffe, de snälla fröknarna. Men som dessa af flickans förlägna och förvirrade min förstodo, huru svårt hon skulle få att åstadkomma detta, afböjdes det bestämdt.

Och de gingo så därifrån med det nedslående medvetandet, att deras besök i detta hem endast framkallat ett oroligt jäktande efter ett falskt bedrägligt sken från den sjukas sida och en pinsam förlägenhet från hennes anhörigas.

Då de åter stodo ute i den fria, höga skogen, som omgaf torpet, drogo de ett djupt lättande andedrag och gingo därpå raskt vidare. Ännu hade de långt till byn, där bonden Johanssons äldsta flicka, hon, som gick i skolan, låg sjuk. Därifrån skulle de sedan gå till det aflägsna soldatorpet, där hustrun, Greta, som tjänat i prestgården, var ensam med sina tre sjuka barn: mannen var på mötet. Hos henne skulle de vara öfver natten och hjälpa henne vaka, så att hon åtminstone en natt skulle få sova i lugn och ro.

I dörren till Johanssons stuga möttes lärarinnan af ett gladt, nästan jublande rop: »Si, fröken Ros kommer!»

Och med ett rörande uttryck af både glädje och sorg i de vackra ögonen kom henne till mötes en behaglig, ännu ung kvinna.

»Sofi har ju legat och yrat å ropat på fröken hela da'n.»

»Spring ut till pappa i stallet å säj, att han inte behöfver resa nu, fröken Ros har kommit af sig själf», sade hon åt en liten pys, som stod vid hennes sida. »Si», tillade hon, vänd till sitt främmande, »Per har varit till sta'n i dag å sökt doktor; hon var ju så klen i natt, flickan. Han har nys kommit hem, men när han fick höra, huru hon ropat på fröken, tag på tag, tänkte han resa å fråga, om hon ville följa med hit, fast», tillade hon tvekan, »det lär ska vara smit-

tosamt. Men vill fröknarna vara snälla å stiga in i kammar'n ändå.»

Hon öppnade dörren, och de följdes åt dit in.

På hufvudgården hvilade ett litet feberblossande ansikte med halfslutna ögon, och andedräkten flög het och flämtande öfver de mörka, torra läpparne.

Lärarinnan lade sin svala hand öfver barnets panna och frågade sakta: »Sofi lilla, känner du igen mig?»

Vid denna röst slöt sig det stirrande, halfslutna ögat alldeles, och öfver det lilla vackra ansiktet lade sig ett lugnt belåtet uttryck. På annat sätt gaf hon dock ej tillkänna, att hon uppfattat frågan; men då modern böjde sig ned och sade: »Nu min flicka, är fröken hos dig», flög ett matt, men belåtet leende öfver läpparne, och de stora, blå ögonen sågo upp med en på en gång klar och redig blick.

Af lärarinnans hand tog hon sedan villigt emot de medikamenter, fadern haft med sig, och då hon därpå fick ett kallt omslag om det heta hufvudet, log hon åter förnöjd och stilla, och med ögonen följde hon troget hvarje rörelse af sin lärarinna.

Inlindad i en sjal och med hufvudet lutadt mot dennas axel, satt hon sedan i hennes knä, medan sängen bäddades om och svalkades. Längre hade hon icke så suttit, förrän ögonlocken stilla slöto sig, andedräkten blef lugn och jämn och hon lugnt och godt inslumrade.

»Gud vare tack och lof!» utbrast med sammanknäppta händer modern, »hon har ju inte fått en blund i sina ögon på öfver ett dygn.»

Då hördes från vrån borta vid dörren en undertryckt snyftning. Den kom från fadern, som oförmärkt för en stund sedan kommit in.

Hela natten hade han ju med ångest i hjärtat legat och lyssnat på sin flickas doftva jämmer, hela dagen hade han, såväl under vägen till staden, som då han satt väntande hos doktorn och sedan å apoteket på medicinen, räknat minuterna, kanske skulle han icke hinna hem, och ögonblicket därpå hade han åter ryst vid tanken på att komma hem, att få höra samma kvidan igen, se samma halfslutna och dock stirrande ögon och så hustruns tårar. Själ kunde han inte gråta, och inte gick det an heller, för en så stor, stark karl. Det satt bara som en »stopp» i bröstet på honom.

Men nu, när det plågade barnet äntligen fått rö, då grät och snyftade den starke mannen som ett barn. »Det kom efter me'n», hviskade hustrun förklarande.

Länge dröjde de båda fröknarna kvar, ty barnets sömn nändes ingen störa. Och det var redan sent på kvällen, då de gingo att vaka öfver Gretas tre sjuka barn, och sommarnattens skymning hade sänkt sig, då de framkommo till det ensliga soldatorpet.

Därinnanför tycktes allt vara tyst och stilla.

Skulle de bulta på? Kanhända hade den stackars modern uttröttad och utvakad somnat ifrån de sjuka, de tvekade och lyssnade ännu en stund, slutligen bultade fröken Hanna ett par slag på dörren, och då ännu icke ett ljud hördes inifrån, åter något hårdare. Då öppnades en dörr, och ett tassande ljud hördes ifrån förstugan.

För att icke skrämman den innevarande ropade hon skyndsamt:

»Kära Greta, det är bara jag, fröken Hanna, som vill tala vid dig litet.»

Förstugudörren öppnades genast, och där stod nu Greta iklädd enkort kjol, yrvaken och stirrande.

»Ursäkta, kära du, att vi komma så här sent», började prestdottern, »men som vi sport, att dina barn äro sjuka, ville vi hjälpa dig vaka öfver dem.»

Greta stirrade fortfarande med vidöppna ögon och ref i det svarta, lurfviga håret. »Barnen?» ropade hon. »Kära hjärtandes, dom ä' ju friska för längese'n, vet ja'!»

»Men i förra veckan lågo de ju alla tre i skarlakansfeber?»

»Nog va' dom sjuka allti', menade Greta, och hennes små, bruna ögon började se vakna ut, på samma gång ett litet humoristiskt löje lade sig öfver hennes glada fräkniga ansikte, »å röa va' di' som kokta kräftor å heta som grötar, men om det var lakansfeber, eller hva' de' heter, det vet jag inte.»

»Och nu äro de alldeles friska?»

»Ja då! Å sofver som grisar.»

Och de båda vandrerskorna hade ej annat göra än att vända tillbaka, sedan de ännu en gång bedt Greta ursäkta, att de stört hennes sömn, och sedan denna å sin sida pliktskyldigast tackat för besöket och välmeningen.

En stund gingo de tysta. Slutligen utbrusto båda på en gång i ett högt och hjärtligt skratt.

Ännu leende, men med vemod i blick och röst sade därpå fröken Ros:

»Jag undrar just, om vi, med undantag af besöket hos Johanssons, verkligen uträttat något annat godt i dag än skaffat Sörman fläsk till middagen?»

»Jag vet ej», svarade sakta fröken Hanna, »men det vet jag dock, att åtminstone vårt uppsåt varit varmt och uppriktigt.»

»Det är sant. Men med ett besök, Hanna, kunna vi verkligen inte heller uträtta mycket. Vi skola lära oss af mor Grundin att gå of-tare, ja hvarje dag.»

Iduns julklappsbar.

(Forts.)

XXIV. **Treflig karafinbricka.** Man köper en af de i handeln nu så mycket förekommande imiterade silfverbrickorna. Som dessa äro mycket billiga, dröjer det ej länge, förrän dess vackra utseende försvinner. Jag har emellertid målat en dylik med emaljfärg, röd botten och de pressade figurerna, blommor, fåglar, o. d. svarta. Den är nu särdeles treflig. H—na.

*

XXV. **Seidel.** Material: en seidel af glas samt etsbläck, hvilket köpes hos glasetsar Vogel i Stockholm. Den, som är artistiskt anlagd, kan efter beskrifning, som medföljer satsen etsbläck, utföra blomsterrankor m. m., men för den med mindre förmåga, men vacker handstil, kan följande tjäna till exempel. Antingen ett monogram, förnamnet i en vacker medaljong, eller ock devisen:

»Drick ditt julöl, sedan sjung af fröjd,
Mången får det icke, men är ändå nöjd.»

H—na.

*

XXVI. **Varm och treflig hufvud-pynt»** åt farmor. (Gåfva af mamma eller dötrarna). Af enkelt eller dubbelt mohairgarn stickas en fanchon efter följande anvisning. Man börjar med en uppsättning af 1 lycka. I början af hvarje hvarf, allt under det man hela tiden sticker s. k. rätstickning, ökar man 1 lycka, till dess lyckorna på stickan utgöra 28, då man tager ihop 1 lycka på hvar hvarf, tills det blir 16 lyckor kvar, hvarefter man sticker 10 cm., utan att hvarken öka eller minska. Det färdigstickade utgör nu fanchonens ena bandända. Hufvuddelen arbetas sålunda att man ökar 1 lycka i början af hvar 4:de hvarf på den sida, som skall utgöra baksnibben, och åter 1 lycka hvarje 8:de hvarf på den sida, som

bildar framsnibben, till dess att lyckornas antal blir 60, då man sticker 3 cm. rakt utan ökning eller minskning. Härefter går man åter tillbaka med minskning och ökning på samma sätt för att forma andra hälften af hufvuddelen och andra bandändan. När stickningen är färdig, fuktas fanchonen, utspännes och pressas väl med ett varmt strykjärn, hvarefter den rundt omgarneras med en smal, knypplad, svart spets.

Kaima.

*

XXVII. Dammskynten öfver vaser, nipper m. m. Beskrifningen på dessa praktiska skynten — hvilka om kvällarna samt under sopningen på morgonen skola skydda fina nipper, konstgjorda blommor m. m. för damm — blir nog tydligast, om jag nämner, hvad som ingaf mig första idéen därtill, nämligen att använda en gammal parasoll af ljusgul alpaca. Den öfversta, spetsigt ihoplöpande delen bortklippes och öppningen ersattes med en rundel (12 cm. diameter); de 8 skarfvorna voro ungefär 16 cm. långa och hvarje fält i midten 14 cm. En något rynkad volang af samma tyg med markerade uddar och broderi i brunt (4 muscher i hvarje tredelad udd) pryder skynten rundt omkring, och en likadan volang nedfaller från det öfre runda locket. Af lockert sidentaft kan man åstadkomma särdeles vackra sådana skynten, i alla händelser bör väfven vara ogenomtränglig för damm, men ändock så lätt som möjligt.

Stenia.

*

XXVIII. Dockmöblemang. (Mammas gåfva till småtingarne.) 6 st. kubiska träklossar med 5 cm. kant samt 6 st. skivor af cigarrlådsträd med en längd af 9 cm. och en bredd af 5 cm. utgöra träverket till de stoppade stolarna. Träskifvan beläggas med litet bomull för att åstadkomma stoppningen på ryggstödet, kreton öfverspännes och fastlimmas med syndetikon på baksidan, hvarefter en afpassad kretonlapp med invikta kanter fastfästas på stödets baksida. Nu stoppas sitsen på samma sätt, hvarefter ryggstödet fastspikas vid sitsen sålunda, att ryggstödet höjd blir endast 7 cm. Af kreton fällas och rynkas en garnering kring sitsen samt fastfästas med stålstift, hvarefter stolen är färdig, och de 5 öfriga förfärdigas på samma sätt. Soffan göres af en cirka 6 cm. hög cigarrlåda, hvars lock löstages, stoppas och beklädes på samma sätt som stolryggarna. För att soffan äfven af dockorna må kunna användas som liggpåls, göres sitsen flyttbar, till hvilket ändamål främre sidan af soffan göres så mycket lägre som drygt motsvarar det lösa lockets tjocklek samt små stöd, af den främre sidans höjd, insätts i de bakre 2 hörnen af lådans inre, dock först efter det ryggstödet fastgjorts. Sedan ryggstödet är beklädt installeras det i lådan och fastlimmas vid lådans bakvägg. Nu göras af cigarrlådträ 2 bitar af 1½ cm. bredd och samma längd som gaveln på soffan, styckena beklädas med kreton, som öfvervikas och fastlimmas på baksidan, hvarefter de fastlimmas på kanterna af soffans gaflar. En kretonremsa fällas, rynkas och fastlimmas rundt om soffan. Ett lock afpassas nu, så att det kan inskjutas som sits, stoppas och beklädes. Om man ännu vill höja soffans utseende hoplimmas 2 eller 3 tomma trädrullar (antalet beror på gaveln längd), omlindas med bomull, öfverklädas med kreton, som hoprynkas i hvardera ändan, samt fastlimmas på det 1½ cm. breda underlaget. Sängkläder sys och inläggas i soffan.

Divanbordet göres af locket till en större kakao-burk, som öfverspännes med kreton och förses i kanten med virkad garnering, eller ock af locket till en bleckbonbonask, som målas och förses med kantgarnering, båda dock efter att förut hafva i centrum blifvit genomborrade med ett litet hål och med en spik fastgjorda vid foten, som antingen kan utgöras af en hos svarfvaren beställd stadig fot eller af 2 på hvarandra limmade trädrullar, 1 mindre (hvars öfre öppning blifvit fylld med en inlimmad träplugg) upptill och en större nedtill. Under den nedre rullen kan man ännu för yttermera visso limma en cirkelrund eller fasonerad träskifva af 1½ cm. större genomskärning än rullens för att förhindra bordets kullstjälpande. 2 st. blombord förfärdigas på samma sätt, af mindre kakao-burkslock, dock med den skillnaden att lockets kanter nu vändas uppåt. Blomkrukor göras af de munstycken af urhåkad och polerad rotting som i askarne medfölja de ryska och finska papyrosserna. Den nedre vidare delen af munstycket afsågas eller skäres till en längd af 1½ cm., fastlimmas på bordskifvan och fylls med lim, hvori sedan »blommorna planteras». Krukväxter tillredas nu på flere sätt: En amaryllis göres af en knippe af de nedre fanen

på en påfågelfjäder jämte en stängel af fin stål-tråd, som uppbär de af rödt silkespapper förfärdigade klockorna. Rosenbuskar göras af mossknippen prydda med hvita, röda och gula miniatyr-silkespappersrosor. Knippen af torkadt gräs etc. utgöra de öfriga krukornas fyllnad. Rummet prydes med gardiner, taflor (inramade glansbilder), speglar etc. efter hvars och ens egen smak. Ett pianokan och tillverkas af en mindre cigarrlåda eller pappask med vidsittande lock, som fastlimmas i upprätt ställning, sedan asken ställts på kant med botten till framsida. Hela asken öfverklädes med svart glanspapper eller målas svart, hvarefter en klaviatur af vitt papper uppritas och fastlimmas på sin plats. Kachelugnar till rummet göras af gult eller vitt glanspapper, på hvilket, med blyertz, rutor upprittats för imitering af kakel samt luckor och ventillock af guldpapper påklistrats, hvarefter papperet hoplimmas i form af en rulle. En dylik rumuppsättning fordrar ringa kostnad, men bereder dess större glädje hos emottagarne, kanske ej mindre hos gifvarinnan!

Kaima.
(Forts.)

Ny litteratur.

Utom de å sista sidan i detta nummer uppräknade arbeten, som till julen utgifvits af *Frithiof Hellbergs förlag*, och hvilka vi kunna rekommendera såsom goda böcker, vilja vi nämna följande nyheter i bokmarknaden:

Skärgårdsbilder, af K. A. Melin, med illustrationer af Jenny Nyström; Vilhelm Billes förlag.

— Bokmarknadens måhända vackraste arbete till julen. Den kände och värderade skalden och den lika kända och värderade tecknarinnan hafva här täflat om att åstadkomma omvexlande friska och stämningsfulla alster i stor mängd. En hvar, som älskar att till julen pryda sitt salongsbord med ett praktarbete och har råd därtill, torde ej tveka länge, innan han lägger sig till med detta. Ty det är i alla afseenden ett praktverk, som på goda skäl kan rekommenderas.

Min hustrus dagbok, utgifven af Elis; svenskt original; Albert Bonniers förlag.

Ur den finska sången samt några ryska skalder, tolkade af *Fågel Blå*; Helsingfors G. W. Edlunds förlag. Ett litet nätt dikthäfte med många goda bitar uti.

En pilgrims dagbok af Jerome K. Jerome, be- mynd. öfvers.; Fahlecrantz & C:os förlag.

Jultomten, skolbarnens jultidning, utgifven af *Svensk Läraretidning*, första årg. 1891. För det billiga priset af 25 öre erhålles här en prydlig 16-sid. jultidning för de unga, rikt illustrerad och med goda bidrag af flere framstående författare. Helt säkert skall »Jultomten» hädanefter hvarje jul blifva en kärkommen gäst hos de unga.

Teater och musik.

K. hofkapellet Mozarts konsert sistlidne lördag i Musikaliska akademien var särdeles talrikt besökt, och de närvarande voro hörbarligen mycket belättna med hela konserten. Programmet upptog uteslutande kompositioner af Mozart, hvars hundraårsminne — den stora tonsättaren afled nämligen den 5 dec. 1791 — k. hofkapellet på detta sätt velat fira. Utom overturen till »Trollflöjten» och »Enleveringen ur seraljen» upptog programmet en aria ur »Figaros bröllop» och ett par sånger vid piano, förträffligt föredragna af fru Edling, samt såsom hufvudnummer den härliga g-moll-symfonien, af hvilken tredje satsen, den genialiska menuetten, måste omtagas. K. hofkapellet, som anfördes af hr *Henneberg*, förtjänar ock erkännande såväl för utförandet af samtliga numren som ock särskildt för anordnandet af denna musikafstämning en enkel offergård åt den odödliga tonsättarens minne.

Ur **Waldemar-sagan**, suite i fyra afdelningar för stor orkester af *Andreas Hallén*, uppföres om söndag kl. ½ 2 e. m. i Berns konsertsalong med biträde af k. hofkapellet. Naturligtvis kommer tonsättaren själf att leda uppförandet. Denna konsert-matiné torde säkerligen varda af stort intresse.

Martha Remmert, berömd pianist från utlandet, gifver nästkommande tisdag konsert härstädes, antagligen med biträde af k. hofkapellet.

Musikföreningen gifver sin uppskjutna konsert torsdagen den 17 dennes å Musikaliska akademien. Programmet upptager bland annat Mozarts härliga Requiem. Generalrepetition hålles måndagen den 14 i E. W:s stora sal kl. 7 e. m.

I en vrå af världen.

Berättelse för Idun

af

Cecilia Bååth-Holmberg.

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Detta nedslog henne dock ej. Det mål, hon satt sig, liksom bytte plats; hon glömde sin egen längtan; förnekade man hennes konst? Nå väl — så länge hon lefde, skulle hon kämpa för den: och den dag skulle komma, då den blefve erkänd för hvad hon visste den vara, konst och ej rätt och slätt handarbete.

Och inne i sin »atelier» lefde hon nu sin egen drömda värld. — De få bristfälliga stolarna därinne, som blifvit hoplockade här och hvar ur skrymslen och skrubbar, stodo och stödde sig mot rummets väggar för att ej falla omkull; det stora fönstret hade ej någon annan gardin än den, som bildades af vinrankans grenar, stora sybågar stodo rundt omkring väggarna jämte korgar fulla med ullgarn i alla färger — här hade hon sin värld full af doft och lif och skönhet, här lefde hon upp igen, då hennes illusioner ramlade i beröring med hvardagslivets småkraf; här var hon lycklig, ty hennes konst skulle en gång bli erkänd, hon skulle dock bli konstnärinna, och då skulle världen komma till henne, och folk skulle komma hit, komma lång väg ifrån för att lära af henne, och då skulle hon glad och öppet åter kunna se honom i ansiktet, som hon visste skulle fröjda sig med henne, och som ännu mindes henne fast hon ej återsett honom se'n den gång, de ord fälldes, hon aldrig glömde, ja — mindes henne, och alltid var villig att hjälpa henne — och hennes hjärta slog af glädje och längtan efter denna stolta stund, och hennes hand flög öfver duken, där de ljufvaste änsblommor spirade upp och smultron lyste röda under daggiga blad.

* * *

Men nere i den lilla staden hade det intresse och deltagande, som man hyst, då olyckan började i prestgården, så småningom under årens lopp åter försvunnit. Man tyckte ej om det underliga, liksom hopdragna lifvet i prestens hem — det var ju, som om man ej hade någon prest-familj, tyckte man.

Presten själf var ju en bra och vänlig, framförallt en beklagensvärd man, skada blott, att han efter olyckan dragit sig så mycket undan ofentliga värf och hållet lemnat »föreningen» för att ständigt vara hemma hos sin hustru, som ju var och förblef förtryckt.

I de små vilkor och de små intressen, som alltid fylla de små städerna, bli oftast både tankar och uppfattning små och tränga, detta, som kallades »konst», kände man just ej något till. I Adelsgatans salonger funnos visserligen taflor, till och med original, och detta var konst, det visste man nog. En gång hade till och med en resande »konstsamlare» kommit dit till staden och i gästgivar-salen anordnat en utställning af medförsa oljetryckstaflor: italienska fiskargossar och flickor med blåsvart hår och nakna halsar, pittoreska hvitskägiga tiggare i röda rockar, blåklädda damer med långa gula lockar, sittande uti sjögröna bersäer — och stadsfogden hade framför alla andra uppmuntrat »konsten» och med kärnaremin ställt sig på lämpligt afstånd från hvarje tafla, knipit ihop ena ögat och med det andra titat genom den till kikare formade handen, blädrat i »katalogen» och undersökt numren. Nog var detta konst alltid, men aldrig hade man hört talas om, att en prestfru befattade sig med sådan! Och därtill en så oduglig prestfru!

Man ryckte på axlarna åt henne, och man gick så långt, att man en gång uttalade sin förvåning för presten själf; men då svarade denne lugnt, att hans hustru kunde sköta sin nål bättre än någon annan — det vore väl ej något opassande

håri? — och då hon och han funno sitt hem i sin smak, så var ju den saken deras egen — inte sannt?

Detta lade dock en viss kyla mellan honom och hans församlingsbor. Och denna blef än större, då förslaget om järnvägen kom upp.

Hela staden var i feberaktig spänning. En järnväg — man drömde om makt och härlighet, vidgad hamn, viken full af ångare och seglare — man såg redan i tankarne grannstäderna tillhugt gjorda, och stadens lilla tidning satte hvarje gång öfverst under titelvignetten: »glöm icke järnvägen».

Presten däremot var ej för de nya planerna; han var rädd för järnbanan; hade man någonsin sett, att människor blifvit lyckligare och bättre, för det de fått en järnbana? Rikare, ja, men också strid för rikedom, och med denna går allt det goda gamla bort, det stora ömsesidiga deltagandet och hjälpsamheten, framför allt förnöjsamheten. Han var principiellt emot järnvägen.

Och folket i Adel-, Stor- och Lillgatan kom öfverens om, att presten snart började bli en smula förryckt, han med.

I afvaktan på järnvägen uppförde man emellertvå solida badhus i bukten — platsen var ju som skapad för badort; att man ej tänkt därpå förr! Och kunde man endast leda strömmen af som-margäster hit, så att stället rykte blifve stad-gadt, så skulle nog banan komma af sig själf — det var alldeles visst.

Järnväg — badort — fru Törnes tankar hade genom detta fått en hållpunkt: skulle ej detta kunna förverkligas? Kunde någon tvifla på det? Ett sådant tvifvel skulle, tyckte hon, kännas nästan som en förolämpning mot henne själf; det vore ju detsamma som att ej vilja medgifva, att denna vik, denna hennes lilla undangömda kära vrå vore värd att älskas och beundras, denna natur, hvars alla små och stora detaljer nu blifvit henne så välbekanta och förtrogna, men som i sin helhet gripit henne, redan då hon, som nygift, efter färden öfver sandheden plötsligt såg viken utbredd framför sig.

Det behöfdes bara, att människor ville lära sig förstå naturen här, så skulle de nog älska den, och då skulle den med makt draga dem till sig, de skulle komma, komma i mängd.

Och detta kunde hon lära dem — bara hon kunde få dem hit! Hit? Ja, hvarför inte — just hit, hit till prestgården; vore ej här utrymme nog — och trädgård och allt, hvad man kunde önska sig! Hur gladt skulle det ej bli, om den stora gården och det stora huset fylldes af människor, af resande — som hade mycket att berätta, som sett världen där långt borta!

Öfvervåldigad af dessa tankar stirrade hon med stora ögon drömmande framför sig, där hon satt i den lilla gafvelkammaren, utan att röra sitt arbete. Hennes fantasi fick flykt, hon såg de stora tomma gamla husen fulla af badgäster, men hon såg ej de nakna, kalkade väggarnas fulhet eller golfvens ojämnheter, hon hörde ej de små mös-sens dans på träloftet — allt var för henne in-bjudande gästrum, som väl kunde locka resande i mängd.

Full af ifver framlade hon sin plan för sin man; han såg, att hon liksem hakat sig fast vid denna tanke med en sådan styrka och liflighet, att han ej ville och vågade motsätta sig henne; ty nu, som förr då frågan var om hennes konst, ville han stå henne bi i allt, som kunde göra hennes lif gladare och lättare.

Hela vintern lefde hon på denna förhoppning, annonser infördes i tidningarna, och när våren kom, fattades hon af en verksamhetslust, som var henne alldeles olik. Hon lemnade sin sön; ifrig och språksam var hon ute i staden, legde arbets-folk och utvecklade sina planer: den stora sten-lagda gården skulle förvandlas till en skön gräs-matta med doftande blommor och springvatten; där skulle badgästerna om kvällarna sitta utan-för sina dörrar och lyssna till vattenplasket eller under djupsinniga samtal långsamt vandra upp och ned i trädgårdens skuggrika gångar; hon såg ej, att träden voro öfvervuxna med moss, gamla glesa äppelträd, som ej buro den suraste kart, eller att land och gångar på år och dag icke blif-vit rödda hvarken af spade eller kratta.

Och arbetsfolket kom; det blef lifligt i gården; hon gick lycklig omkring, det var spänstighet i hennes gång, lif i hennes ögon.

Hvarje spadttag, hvarje klingande hugg af järn-spettet i stenbron var för henne en försäkran om hennes dröms uppfyllelse: hade hon ej kommit ut till världen, så skulle världen nu komma till henne!

Till slut var största delen af gårdsbron upprif-ven och pålar nedslagna i en stor fyrkant om-

kring pumpen med det alltid rinnande vattnet; en liten springbrunn anlades, murades med ce-ment, och rör nedsattes; vattnet steg i en hög stråle!

Hon stod den gången i dörren under den ännu ej utsprungna vinrankan, hvars grenar ännu voro nakna och bruna; hon slog som ett förtjust barn händerna samman och såg i tankarne vattenstrå-len stiga allt högre och högre; den liksom bar hennes fantasi upp öfver taken på de låga husen, högre än backarna, högt, så att också hon fick kasta en blick ut i denna värld, efter hvilken hon dock i sin själs innersta hemligt trängade.

Men veckorna gingo, det led långt in i maj; vinrankans nakna grenar fingo knoppar; juni in-gick; knopparna blefvo till späda, ljusa löf — och löfven började så småningom mörkna.

Ännu hade ingen enda badgäst kommit. En undrande beklämning trädde i stället för hennes förra stora tillit.

Skulle verkligen ingenting bli af? Skulle ingen vilja komma? Var det blott en tom dröm — en dröm, likt hennes eget lif?

Hon såg ut öfver den stora gården med de låga öde husen. Solen sken på de röda taken, skor-stenen midt emot var nykalkad, det gjorde ondt i ögonen, och hon skuggade dem med handen. Arbetet med anläggningen hade aldrig blifvit full-bordadt; den uppbrutna stenen låg uppstaplad i en stor hög midt bakom springbrunnen, från hvil-ken vattnet blifvit afläst.

»Det får fullbordas ett annat år, då vi säkert ha dem här; vi få annonsera,» hade hennes man sagt.

Ett annat år!
Hennes korta verksamhetsifver var förbi. En stund slöt hon sig med undran inom sig själf för att sedan åter taga fatt på sin sömnd. — —

* * *

Hvarje vinter lät man annonsen stå, och så småningom hade en och annan resande verkligen, liksom nu vi, kommit hit till detta underliga ställe, stannat en och annan vecka, mera för det de tyckte, att de borde göra det, då de farit den långa vägen, än för det de trufdes där så sär-deles väl.

Men detta hade, det skönjdes klart, åter kom-mit hennes förhoppningar att lifligt vakna upp. Hennes ansikte strålade af stolthet och triumf, då hon talade om »våra badgäster», och hon drömde om, att den lilla staden skulle bli stor och rik — genom henne — skulle få järnbana och vägen fri och öppen ut till den vida skiftande världen.

Hennes röst ljöd ungdomlig och klar, och öfver hela hennes väsen låg en viss lätt glädthet, som i förening med leendet kring hennes mun gaf oss intryck af, att hon vore mycket yngre, än hon i själfva verket var.

Och denna kvinna, som lefde sitt underbara fantasilif i detta skumma hem, väckte vårt dju-paste intresse.

Så småningom hade vi fått höra hela hennes historia, och den fyllde för oss de tomma rum-men, den lade sin stämning öfver bukten, vattnet och skogen, hvari särskildt platsen under den y-viga boken var liksom full af vemod och minne, vi tyckte oss se henne där framför oss, febersjuk, halft döende och med de stora ögonen riktade uppåt det gröna halvvet.

Hela hennes väsen inflätades i alla de intryck vi erforo; och då vi understundom om aftnarne, sedan skymningen inbrutit, tysta och ensamma suto i prestens sal, där fönstret stod öppet, och syrsorna utanför, som om morgonen så muntert skärret i solen, nu liksom sjöngo tröst in i mörk-ret därinne; då vi förnummo en känsla, som om vårt eget lif låge oändligt långt borta i tiden, som om världen verkligen krympt ihop till denna lilla instängda fläck, för oss uppfyllt endast af denna kvinna, då var det nästan som en fortsättning af våra tankar och känslor, när hennes mörka ge-stalt ibland plötsligt och ljudlöst gled oss förbi; — i sin dräkt och med sin lätta sväfvande gång var det något spöklikt öfver henne — det var, som om en dröm flutit öfver i verklighet.

Men när hon tände lampan i taket och vi åter sågo de stora, sorgsna, barnsliga ögon, som blic-kade in i lågan, medan hon skrufvade upp veken, så att det klara skenet föll på de fina dragen — då var det, som om mörkret, skuggsidan i hen-nes lif, vek undan, och hon stod där, sådan hon var, med brutna anlag, men med guldrönt sinne.

Gösta Berlings saga

af Selma Lagerlöf, 2 delar om tillsammans ungefär 600 sidor och bundna i de nu så moderna mjuka banden, expedieras under loppet af denna vecka till alla dem, som rekvrerat densamma. Bokhan-delspriset är 6 kronor. Arbetet, det i sitt slag märkligaste, som utkommit under det senaste år-tiondet, utgifves på Frithiof Hellbergs förlag.

På undertecknads förlag hafva likaledes ut-kommit följande arbeten, hvilka alla fått en syn-nerligen prydlig utstyrelse, skurna och bundna som de äro i moderna mjuka band:

Solsken, sagor och berättelser för barn af Ave, med 8 helsidsteckningar af Jenny Nyström; pris kartonnerad 3 kr.

— Fru Eva Wigström, allmänt känd under signaturen »Ave», torde vara den mest framstående bland våra många författa-rinnor för barn.

Motvind, två noveller af Wilma Lindhé; pris 3 kr.

— Ett par fint iaktagna och högst intressanta noveller af denna författarinna, som hör till våra mest framåtgående.

Midt ibland oss, tvänne teckningar ur lifvet af Eva Wigström (Ave); pris 2: 25.

— Ett par gripande teckningar ur lefvande lifvet.

Vid aftonlampan, noveller af Ernst Lundquist; pris 2: 50.

— Växlande motiv och konstnärlig behandling är hvad som bjudes läsaren i denna nya samling af den synnerligen framstående novellisten.

På omvägar, berättelser af Anton Giulio Bar-rilli, öfvers. från italienskan af Ellen Nyblom; pris 1: 75.

— Barrilli är en af de älskligaste och mest omtyckta af nutidens italienska novellister.

Öfvanstående arbeten finnas att tillgå i alla bok-lådor i riket.

Frithiof Hellberg,
utgivare af Idun.

Ärade läsarinor!

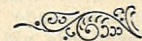
I den vissa förhoppning, att Idun äfven under det stundande året skall få fortfara att vara eders oskiljaktiga vän, ett förtroende, som hon aldrig skall förtrötts att dag från dag göra sig allt mera värdig, kunna vi icke nog lägga alla våra läsari-nor på hjärtat att

i tid förnya prenumerationen!

Glömmen ej, trots julbrådskan, att om möjligt göra detta redan före jul, ty alla senkommande löpa risken att möjligen bli utan något af årets första nummer, då upplagans storlek bestämmes efter dem, som till den 1 januari nyprenumererat.

Arbeten nu i årsskiftet för eder egen tidning, och föresätten Eder att *en*hvar taga åtminstone en bekant väninna, som fört ut haft Idun, med att prenumerera för det nya året. Naturligtvis förgåten I ej heller den så mycket omtyckta Mo-de-tidningen.

Bland nyheter, som komma att inflyta i 1892 års årgång, nämna vi tvänne vid senaste läfflingen prisbelönta arbeten, nämligen fru F. M. Chrysan-der's längre novell »Den rätt», hvilken kommer att öppna det nya årets följetongsafdelning, samt fru Ellen Bergström's förträffliga broschyr »Huru skall kvinnan bäst kunna bidra till höjandet af familjens ekonomi?», hvilken kommer att tryc-kas i bokform och gratis åtfölja Idun till alla, som prenumerera på tidningen från 1892 års bör-jan. Prenumerationspriset bli dock de gamla billiga, som återfinnas på Iduns första sida.

Decembertidningen

af Iduns Mode- och Mönstertidning har led-samt nog försenats på grund af den i Berlin ut-brutna sättaresstrejken. Det kan sålunda först med nästa veckas nummer af Idun komma resp-abonnenter till handa.

Redaktionen.

Innehållsförteckning:

Nicoline Luplau, född Monrad; af Ave. (Med porträtt.) — Store bror; poem af Sophie Linge. — Artighet; af Ellen Berg-ström. — Piano; af Amalia Fahlstedt. — Kvinnliga telegraf-ter; af En f. d. telegrafist. — Sjukbesök; teckning af Fanny Chrysan-der. (Slut från föreg. n.r.) — Iduns julkalppsbaser. — Ny litteratur. — Teater och musik — I en vrå af världen; ber. för Idun af Cecilia Bååth-Holmberg. (Slut)

Förlofnings- och vigselringar

ständigt lager hos

Juvelerar HALLBERG Stockholm.

Order från landsorten expedieras omgående.

Perlhalsband, gammalt guld, silver och juveler uppköpas kon-tant eller tagas i utbyte mot moderna arbeten. Om gamla saker insändas från landsorten. sändes likvid pr omgående.

Juvelerar HALLBERG, Stockholm.